

skolerne til Universitetet, og da navnlig, under hvilken Form. Jeg troer ikke at have opfattet den ærede Ordfører urigtigt, naar han der havde den fuldeste Overbeviisning om, at det er det Rigtigste, at Afgangsexamen holdes ved Skolerne. Nu har han ganske rigtig sagt, at Forholdet her er noget forskjelligt, idet Examen ved Seminarierne mere kan stilles sammen med en Embedsexamen ved Universitetet, navnlig forsaavidt der med den er forbundet visse Rettigheder til at faae Ansættelse af Staten. Der er jo ganske vist dette Sammenligningspunkt med Examinerne ved Universitetet; men det er dog vistnok neppe det, som det ærede Medlem lægger Hovedvægten paa. Jeg troer, at, naar man overveier det Spørgsmaal i Almindelighed, hvorvidt det er heldigst, at Afgangsexamen afholdes ved Underviisningsanstalterne, eller at den henlægges til en af disse aldeles uafhængig Examenscommission, maa man tage det største Hensyn til Tylden og Bestaffenheden af den Underviisning, om hvis Afslutning der er Tale. Jeg tilstaaer, at jeg er ikke Vidensstabsmand og heller ikke Skolemand; jeg har derfor maattet søge efter bedste Evne at klare mig i dette Forhold, og jeg er da kommen til den Ansættelse, at det er derpaa, at Hovedvægten maa lægges: hvorvidt det Studium, der affluttes, er et frit videnskabeligt Studium, eller i alt Fald maa ønskes at være dette, eller om den Underviisning, der er bleven givet i den paagjældende Anstalt, er en saadan, der kun tilsigter at gjøre Bedkommende dygtig til et vist Maal, som han skal naae, være sig nu, at dette Maal er Overgangen til Universitetet, eller Indtrædelsen i en selvstændigere Stilling i Retning af Underviisning. Jeg har altsaa ikke kunnet komme til en anden Ansættelse, end at, naar det er det Heldigste, at Afgangsexamen ved de lærde Skoler ligger og forbliver liggende ved disse, saa maa det Samme i ligesaa fuldt Maal gjælde med Hensyn til Seminarieunderviisningen, som jeg troer staaer og maa staae nærmere ved Underviisningen i Skolerne end ved den, som de Studerende afflutte ved at tage Embedsexamen. Jeg har troet at maatte give det høie Thing denne Forklaring for at gjøre det tydeligt for samme, at jeg har bestræbt mig for at danne mig en Mening om denne Sag, og jeg vilde

navnlig ved denne min Udtalelse have det gjort klart, at jeg er kommen til det Resultat, at jeg maa ansee det for at være snarere et Onde end et Gode, hvis denne Lov vedtages.

Ordføreren: Det gjør mig ondt, at jeg paaany maa tage Ordet; men det er paa Grund af, at den ærede Minister paaberaabte sig en af mig i en anden Anledning afgiven Erklæring, og jeg kan ikke Andet end ansee det for nødvendigt for mig at sørge for, at der ikke paa nogen Maade fremkommer et Skin af, at jeg i de af mig afgivne Erklæringer udtaler mig anderledes, end jeg gjør her i Thinget. Naar denne Erklæring, hvilket jeg ønsker var Tilfældet, foreligger, saa vil man see, at jeg ganske har fremhævet Forskjellen imellem Seminarieexamen og Examen ved de lærde Skoler, men at Erklæringen forresten er holdt aldeles, som jeg har udtalt mig her. Den er holdt saaledes, at der siges, at, naar der handles om offentlige Underviisningsanstalter, er der Meget, som taler for Examination ved Anstalterne selv, og Meget, der paa den anden Side taler for at henlægge Examen til en Commission. Naar det rene Examenshensyn gjør sig gjældende, vil der maaskee være Noget, der kan trække mig hen til en Examenscommission, men jeg har udtalt — der som her — at jeg ikke fandt, at de Hensyn, som talte for en Examenscommission, vare saa overveiende, at jeg vilde tilraade at handle imod Læreaanstaltens bestemt udtalte Mening, medens jeg derimod, hvad de private Skoler angaaer, har udtalt den allerbestemteste Overbeviisning om Rigtigheden af at henlægge Prøverne til en fælles Examenscommission. Med Hensyn til de offentlige Anstalter har jeg altsaa stillet mig, ligesom jeg stiller mig til Seminarieexamen. Det rene Examenshensyn forekommer mig at tale for en Commission; men der er Forhold ved Læreaanstalterne selv, som kunne tale for at gaae den anden Vej, og især naar der ved de paagjældende Anstalter selv er en Overbeviisning om, at en Examen, afholdt ved Anstalterne, er at foretrække, og jeg har derfor sagt, at jeg ikke finder afgjørende Grunde til, at der gjøres nogen Forandring. Hvad jeg saaledes har sagt om de lærde Skoler, det Samme